

การพัฒนา

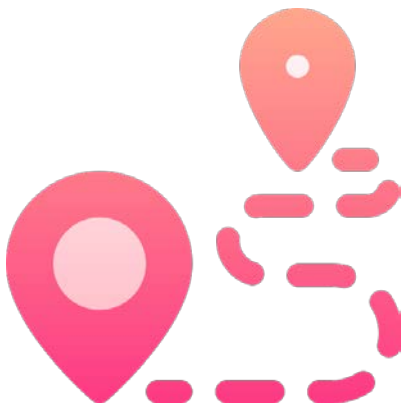
จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด <หลักสูตรธรรม-ศาสตร์พระราชา>

การพัฒนา

จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด

<หลักสูตรธรรม-ศาสตร์พระราชา>

ที่มา : รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

ชื่อหนังสือ

: การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์
พระราชา

ปีที่เผยแพร่

: ปี พ.ศ. 2565

ISBN (e-book)

: 978-616-590-230-4

จัดทำโดย

: ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

ผู้เขียน

: ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

การเผยแพร่

: เว็บไซต์ คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี <https://dl.moralcenter.or.th>
และแอปพลิเคชัน (Application) Moral Touch ของศูนย์คุณธรรม (องค์การ
มหาชน)

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ/National Library of Thailand Cataloging in Publication data

พิศมัย ทองเที่ยง.

การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระ
ราชา.-- กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.], 2565.

40 หน้า.

1. การควบคุมยาเสพติด. I. ชื่อเรื่อง.

362.29

ISBN 978-616-590-230-4

คำนิยม

ขึ้นชื่อว่า “ยาเสพติด” ถือว่าเป็นมหันตภัยของทุกสังคมในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยนับว่าเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามมิให้แพร่หลายในสังคมไทย

การที่ ดร.พิศมัย ทองเที่ยง ได้นำเสนอการพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด (หลักพุทธธรรม - ศาสตร์พระราชา) ทำให้เห็นถึงความเพียรพยายามที่จะหาเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เข้ามาแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะอาจมองเห็นว่าหลักการและวิธีการที่ทำอยู่แก้ไขปัญหาได้ระดับหนึ่ง หากใช้หลักพุทธธรรม + ศาสตร์พระราชาก็น่าจะเป็นทางเลือกใหม่ในการนำมากำหนดกลยุทธ์เช่นนี้

ผู้เขียนเองอยู่ในแวดวงของการศึกษาว่าด้วยการบูรณาการหรือประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มองเห็นว่า แนวคิดการนำหลักอริยสัจ 4 มาเป็นฐานนำไปสู่การวิเคราะห์แบบ SWOT, TOWS Matrix แล้วสังเคราะห์อุปนัยเพื่อนำไปสู่กระบวนการกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด นับว่าเป็นแนวคิดที่เป็นรูปธรรม สัมผัสและต้องได้เพราะว่า หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักเดียวกันกับการอธิบายของทางวิทยาศาสตร์ หรือทางการวิจัย ที่เบื้องต้นต้องหาสภาพปัญหาให้เจอก่อน แล้วจึงค้นหาสาเหตุปัญหาและแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหายอย่างเป็นระบบต่อไปอีก ซึ่ง ดร.พิศมัย นำหลักทางตะวันตกคือการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix เข้ามาเสริมทัพด้วย ก็ยิ่งมีความชัดเจนที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนกลยุทธ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

ในขณะเดียวกันที่ ดร.พิศมัย นำเสนอถึงวิธีการแก้ไขปัญหตามแนวของศาสตร์พระราชที่พระราชทานให้เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็เป็นการย้ำเตือนสังคมไทยให้เห็นว่า หากต้องการจะลดอุปสงค์ยาเสพติดต้องสร้างสังคมไทยให้แข็งแกร่งตามแนวศาสตร์พระราช ซึ่งจะทำให้เป็นการพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืนเป็นแน่แท้

จึงขอชื่นชมแนวคิดที่เป็นหลักการและวิธีการที่ ดร.พิศมัย ทองเที่ยง ได้นำเสนอในคราวครั้งนี้ หวังว่าสังคมไทยโดยเฉพาะผู้ที่ดูแลแก้ไขปัญหายาเสพติดจะได้นำไปขบคิด เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนไปสู่สังคมไทยที่ห่างไกลยาเสพติดตลอดไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงโดยรวมของประเทศ รัฐบาลได้มีการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติดมาอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ในฐานะหน่วยงานกลางกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ บูรณาการและอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศ ภายใต้วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี มุ่งพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สพป.) เป็นหน่วยงานมาตรการรับผิดชอบด้านการลดอุปสงค์ยาเสพติดของประเทศ และส่วนพัฒนาสารสนเทศด้านลดอุปสงค์ (พอ.) ทำหน้าที่สังเคราะห์และจัดการความรู้สนับสนุนการดำเนินงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา มีแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดเป็นกรอบทิศทางให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานภาคี ซึ่งต้องมีการพัฒนาแนวคิดให้เหมาะกับบริบทของปัญหาอยู่ตลอดเวลา ผู้เขียนจึงได้ศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ เรื่อง “การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างคุณค่ากระบวนการ/แผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดป้องกันและแก้ปัญหายาจากรากเหง้า มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันเรียนรู้และนำเสนอในรูปแบบ E-book, Infographics ฯลฯ อันเป็นหลักสากลปรับใช้ได้กับทุกองคาพยพ พร้อมพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่สร้างคุณค่าประโยชน์ต่อส่วนรวม

ทำยนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออินทร์ คุณแม่ทองสุข ทองเที่ยง ท่าน รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ท่านพระมหากิตติเรศ กิตติญาโณ ขอบคุณ พี่สาว นางทวีทรัพย์ ทองเที่ยง พี่ชาย ร้อยเอกกองอาจ ทองเที่ยง ขอบพระคุณ ท่านวิชัย ไชยมงคล เลขาธิการ ป.ป.ส. ท่านธนากร คัยนันท์ รองเลขาธิการ ป.ป.ส. ท่านมานะ ศิริพิทยาวัฒน์ รองเลขาธิการ ป.ป.ส./CEO KM ท่านปิยะศิริ วัฒนวรางกูร รองเลขาธิการ ป.ป.ส. ท่านคณะกรรมการ จัดการความรู้สำนักงาน ป.ป.ส. นายศิริสุข ยืนหาญ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากร ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สพบ.) นางสาวอารีภักดิ์ เงินบำรุง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สพป.) ม.ล.พรวิศิษฐ์ วรวรรณ ผู้เชี่ยวชาญสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นางสาวสุพจน์ ชูติดำรง ผู้อำนวยการส่วนประสานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคม และขอขอบคุณ นายสืบสกุล สอนใจ ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และอำนวยการ สพบ. นางสาวกนกวรรณ สรหงษ์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาสารสนเทศด้านลดอุปสงค์ (พอ.) นางสาววรางคณา นพฤทธิ นายสุรเชษฐ์ วุ่นบำรุง นางสาวณัฐกานต์ อินทิม นางสาวเสาวลักษณ์ ทูลธรรม นางสาวณัฐกานต์ ปัทมดิษฐ์ นางสาวลลิตา นุ่มโพธิ์ นางสาวอลิษา ไบระหมาน นางสาวจิราพร แพงหนองยาง นายเศรษฐีพงศ์ นนทโสภาพงษ์ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ส่งเสริม สนับสนุน ความคิดสร้างสรรค์พร้อมพัฒนา ต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่มีประโยชน์ให้กับสังคม หมั่นเสริมการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

มีนาคม 2565

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา

คำนิยาม	ค
คำนำ	จ
สารบัญ	ช
บทสรุป	ซ
เกริ่นนำ	1
กรอบแนวคิด	2
ขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม- ศาสตร์พระราชา	5
1. การวิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์ที่เข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัยจากรากเหง้า	
2. การเข้าถึงกรอบคิดกำหนดเป้าหมายสู่ภาพอนาคตหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน	
3. การพัฒนาแผนกลยุทธ์/แนวทางด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด	
4. การสร้างพัฒนาระบบด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด	
5. การขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ: คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา	
ปัจจัยความสำเร็จ	20
เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ดี	21
บทส่งท้าย	22
เอกสารอ้างอิง	23

บทสรุป การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์บ้านลคอุปสมคียาเสพติด <หลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา>

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง/มีนาคม 2565

1. ภาพรวม

 ประชาชนทุกช่วงวัยมีภูมิป้อง

ปลอดภัย

ยาเสพติด

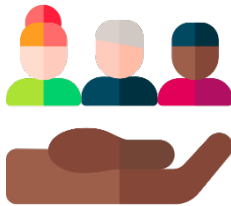
 หน่วยงาน

ภาคีเครือข่าย

ผนึกพลังบูรณาการ

ดำเนินงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดสู่ภาพ

อนาคตจริงร่วมกัน

3. ขั้นตอนการจัดทำแผน

① วิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์
จากรากเหง้า

② เข้าถึงกรอบคิดกำหนด

เป้าหมายสู่ภาพอนาคตร่วมกัน

③ พัฒนาแผนกลยุทธ์/แนวทาง

ด้านลดอุปสงค์: กรอบคิดหลักพุทธธรรม -
ศาสตร์พระราชา

④ ขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริง

2. วัตถุประสงค์

 สร้างคุณค่ากระบวนการจัดทำแผน

กลยุทธ์ฯ

 สนับสนุน

แผนกลยุทธ์ฯ ให้กับ

หน่วยงานภาคี

เครือข่ายดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา

ยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายจากรากเหง้า

4. เทคนิคบริหารจัดการแผนกลยุทธ์ที่ดี

☆ กลยุทธ์รากเหง้า

☆ บูรณาการสู่ภาพ

อนาคตร่วมกัน

☆ กระบวนการ/กลยุทธ์

แนวทางเป็นลำดับขั้น

กรอบแผนกลยุทธ์

ค่านิยมปณิธานเสด็จ<หลักคุณธรรม-ศาสตร์พระราชา>

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง/มีนาคม 2565

1. ภาพรวม

ประชาชน

กลุ่มเป้าหมาย

มีภูมิป้องกันภัย

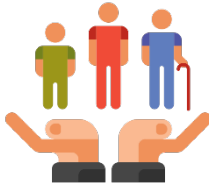
ยาเสพติดด้วยพลัง “4 สร้างดี”

หน่วยงานภาคีเครือข่ายพันธมิตร

บูรณาการดำเนินงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด

ในกลุ่มเป้าหมายด้วยพลัง “4 สร้างดี”

3. กลยุทธ์/แนวทาง: “4 สร้างดี”

① เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

② สร้างพัฒนาระบบพลังทำดี

จัดการปัญหา

③ เสริมสร้างการให้โอกาส

พลังพอดดีคืนคนดีสู่สังคม

④ สร้างพัฒนาการทำงานเครือข่ายพลังเมตตาดี

2. เป้าหมาย

มิติคน:

เด็ก เยาวชน
และวัยทำงาน
มีภูมิคุ้มกัน
ปลอดภัย
ยาเสพติด

มิติพื้นที่: เพิ่มพื้นที่ปลอดภัย

ยาเสพติดในครอบครัว สถานศึกษา

สถานประกอบการ ศาสนสถาน ชุมชน

และสังคมออนไลน์

4. ตัวชี้วัด

คุณภาพ: ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีภูมิคุ้มกัน
คุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยยาเสพติด

ปริมาณ: สัดส่วน/ร้อยละของ

ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการ
สร้างภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด

ที่เพิ่มขึ้น และเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือ
กลับไปเสพซ้ำที่ลดลง

ผลกระทบ: ประชาชนมีความสุข ปลอดภัย
ในชีวิต และทรัพย์สิน

อริยสัจ 4 ประการ

“...ความทุกข์ที่มีประจำอยู่ในสิ่งมีชีวิตทั้งปวง...มูลเหตุของความทุกข์...ถ้าดับความอยาก
เสียได้แล้ว ความทุกข์ก็จะต้องดับตาม...บอกวิธีที่จะดับความอยากเสียให้ได้...”

(พุทธทาส อินทปัญโญ)

การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์

ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา

เกริ่นนำ

การดำเนินป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมามักมีคำถามว่า
ทำอย่างไรจะมีแผนกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์การทำงานรากเหง้า ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์
สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ เรื่อง “การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด
ด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา” โดยน้อมนำกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม
หลักอริยสัจ 4 ผสานศาสตร์พระราชา หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง พร้อมศาสตร์ตะวันตก หลักการวิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix
และแนวทางรับมือ VUCA World มาพัฒนากระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์
องค์ความรู้ใหม่นี้ วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างคุณค่ากระบวนการ/แผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์
ยาเสพติดป้องกันและแก้ปัญหายาจากรากเหง้า มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันเรียนรู้ สนับสนุน
การดำเนินงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสู่ความสำเร็จดียิ่ง ภายใต้
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มุ่งพัฒนาประเทศ เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

**"จัดทำแผนกลยุทธ์ด้วยกรอบคิดหลักพุทธธรรมกับศาสตร์พระราชา
ตอบโจทย์การทำงานในพื้นที่"**

กรอบแนวคิด

ในการจัดทำองค์ความรู้ใหม่ เรื่อง “การพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา” ได้นำกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม ฝาสานศาสตร์พระราชา พร้อมศาสตร์ตะวันตกมาสังเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อพัฒนากระบวนการและแผนกลยุทธ์สู่ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนี้

หลักพุทธธรรม: อริยสัจ 4 ในพระไตรปิฎก กล่าวถึง อริยสัจ 4 ประกอบด้วย

- 1) ทุกขอริยสัจ-ความจริงแท้แห่งทุกข์
- 2) ทุกขสมุทยอริยสัจ-ความจริงแท้เหตุเกิดทุกข์
- 3) ทุกขนิโรธ-ความจริงแท้ของความดับทุกข์
- 4) ทุกขนิโรธอริยสัจ-ความจริงข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 35/191/163) โดยในคู่มือมนุษย์ได้กล่าวถึง อริยสัจ 4 ว่าเป็นเรื่องความทุกข์ที่มีอยู่ในสิ่งมีชีวิตทั้งหมด มูลเหตุของความทุกข์ การดับทุกข์ และบอกวิธีดับทุกข์ (พุทธทาส อินทปญโญ, 2549: 18 -19) ซึ่งวิธีหรือหนทางดับทุกข์ แก่นคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นจะสอนให้ทุกคนดำเนินชีวิตบนทางสายกลางทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

ศาสตร์พระราชา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงคิดหลักการทำงานในพื้นที่สู่ ความเป็นเลิศ และชี้แนวทางหลักการดำเนินชีวิตทางสายกลางให้กับประชาชนพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ **หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** ก่อนจะทำอะไรต้องมีการทำความเข้าใจเสียก่อน ไม่ว่าจะภูมิประเทศ ปัญหา หลากหลาย จารีต ประเพณี วัฒนธรรม และเมื่อรู้เข้าใจปัญหาแล้ว ก็ต้องเข้าถึงความต้องการของประชาชน พร้อมพัฒนาสิ่งที่เข้าถึงทั้งผู้ให้และผู้รับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 52 - 53) และ**หลักปรัชญา**

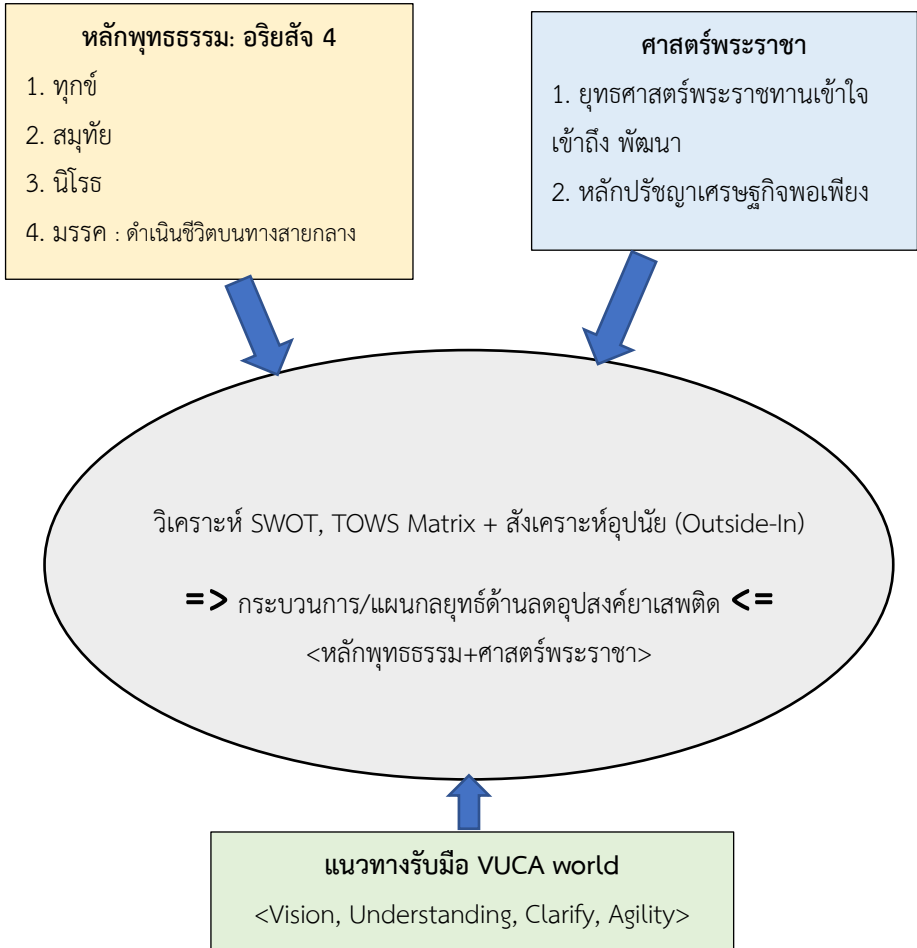
เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงชีวิตในทางสายกลางของประชาชนทุกระดับ เพื่อก้าวทันโลกด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอก ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ในการนำวิชาการมาใช้ในการวางแผน และการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้ง การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบสมดุลพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงโลกภายนอกทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551: 29 - 30)

การวิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สร้างเป็นกลยุทธ์ด้วยตาราง TOWS Matrix และมีความเชื่อในการมองมุมกลับเกี่ยวกับการพลิกจุดอ่อนเป็นจุดแข็ง และสร้างอุปสรรคให้เป็นโอกาส ขับเคลื่อนกลยุทธ์ในเชิงรุก (สมชัย ศรีสุทธิยากร, 2561: 6)

แนวทางรับมือ VUCA World ของ Warren Bennis และ Burt Nanus สะท้อนสถานการณ์สงครามทหาร US Army ว่ามีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ (อ้างอิงใน WIKIPEDIA, 2020) โดยแนวทางรับมือ VUCA world มี 4 ประการ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน (Vision) การทำความเข้าใจ (Understanding) ความชัดเจนกระจ่าง (Clarify) และความว่องไว (Agility) อ้างอิงใน ศศิมา สุขสว่าง, 2560

จากแนวคิดที่สำคัญข้างต้น สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดฯ ดังแผนภาพ

แผนภาพ กรอบแนวคิดการพัฒนাজัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด
ด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราชา

ขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ด้วยหลักยุทธธรรม-ศาสตร์พระราช

ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ตอบโจทย์ความต้องการพื้นที่ควรสร้างกลยุทธ์จากรากเหง้า โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์ที่เข้าใจสภาพปัญหาสาเหตุ ปัจจัยจากรากเหง้า โดยเริ่มจาก

» วิเคราะห์ เข้าใจปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ สืบสาวสาเหตุ ปัจจัยรากเหง้า

ศึกษา ทบทวน ทำความเข้าใจ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดและแนวโน้ม พร้อมนำผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์สืบสาวหาสาเหตุของปัญหา เชื่อมโยงเป็นปัจจัยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่แท้จริงหรือรากเหง้า แล้ววิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาพรวม

โดยสถานการณ์ปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า “...ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า (ร้อยละ 79.2) รองลงมา คือ ไอซ์ (ร้อยละ 8.3) กัญชา (ร้อยละ 4.4) และเฮโรอีน (ร้อยละ 3.3) สำหรับตัวยาเสพติดที่ต้องเฝ้าระวัง คือ ไอซ์ ที่พบการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น และเฮโรอีน ที่พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในบางพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ยังเริ่มพบการใช้ยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแบบผสมหลายชนิด (Drugs Cocktail) ในกลุ่มเด็กและเยาวชน” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564: 11) และมีผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค

และข้อเสนอแนะ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ที่	มาตรการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ
1.	การป้องกันยาเสพติด	- เสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง 353 แห่ง - มีกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน 1,488 แห่ง - สร้างการรับรู้และเพิ่มภูมิคุ้มกันในกลุ่มประชากร 59.15 ล้านราย - จัดระเบียบสังคมและเฝ้าระวัง 5,488 ตำบล	- มีนโยบายดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง - จัดทำแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน - สนับสนุนสื่อ องค์ความรู้ งานวิชาการ งานวิจัย ป้องกันยาเสพติดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
2.	การบำบัดรักษายาเสพติด	- ผู้เสพผู้ติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา 168, 569 ราย - ให้บริการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด 37,412 ราย - ติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัด 154,051 ราย - ให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟูยาเสพติดกลับคืนสู่สังคม 1,023 คน	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้โอกาสผู้เสพผู้ติดคืนคนดีสู่สังคม - สนับสนุนสื่อ องค์ความรู้ งานวิชาการ งานวิจัย แก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

ที่มา: จากแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 และจากการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย และจากการลงพื้นที่ สามารถสืบสาวหาสาเหตุ ที่ทำให้เด็ก เยาวชน วัยทำงาน และประชาชนทั่วไป เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะมีความเชื่อผิด ๆ จึงลองใช้หรือ เสพยาเสพติด เนื่องจากอยู่ในวัยคึกคะนอง อยากรู้ อยากลอง มีปัญหาชีวิต/ครอบครัว เครียด ถูกเพื่อนชวน ต้องการสนุกสนาน ทำงานได้มากขึ้น ฯลฯ และหากเสพยาเสพติด ไปนาน หรือปริมาณมาก อาจเกิดอาการหลอน คลุ้มคลั่ง โกรธควบคุมตัวเองไม่ได้ จึงทำร้ายร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สินของตนเองและคนรอบข้าง นอกจากนี้สาเหตุหรือ รากเหง้าของคนหันไปค้ายาเสพติดก็เพราะมีความโลภเกินพอดี อยากรวยทางลัด อยากสบาย มีช่องทาง ถูกชักชวน ฯลฯ จึงหันไปค้ายาเสพติดให้โทษ โดยไม่คำนึงว่าใคร จะเดือดร้อน เมื่อนำหลาย ๆ สาเหตุ เชื่อมโยง วิเคราะห์ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนเข้าไป ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมี 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ค่านิยมความเชื่อ ทักษะการ จัดการชีวิต 2) ปัจจัยสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมเอื้อให้กระทำความผิด 3) ปัจจัยตัวยา ฤทธิ์ยาเสพติดและการเข้าถึง นำมาวิเคราะห์ร่วมกับ SWOT ประกอบการจัดทำแผน กลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่

» วิเคราะห์ เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT)

จากนั้น นำสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ปัจจัย ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ที่เป็นทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก มาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย

ที่	มาตรการ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1.	การป้องกันยาเสพติด	- การบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	- สื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย - ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย - ความต่อเนื่องยืดหยุ่นของแผน/การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย	- การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และเสริมสร้างจิตสาธารณะ การเป็นพลเมืองที่ดี - การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมของคนในสังคม - การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์	- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การว่างงานอยู่ในระดับสูง - สังคมเป็นแบบเรียลไทม์อาจใช้เป็นช่องทางเรียนรู้และเลียนแบบ - การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและค่านิยม
2.	การบำบัดรักษายาเสพติด	- การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี	- การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี - การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	- กระแสสังคมให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพ	- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การว่างงานอยู่ในระดับสูง - ความเชื่อและค่านิยมที่ผิด

ที่	มาตรการ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
					- สังคมมีเจตคติที่ดีในการให้โอกาสคนคนด้อยสังคมน้อย

ที่มา: ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 และเอกสารนำเสนอการระดมความคิดเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน และจากแหล่งอื่น ๆ

» วิเคราะห์ TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์ป้องกัน-แก้ปัญหาจากรากเหง้า

ถัดไป วิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุก โดยจะมองว่าจุดแข็งกับจุดอ่อน และโอกาสดับอุปสรรค เป็นเรื่องเดียวกัน โดยถ้าพลิกจุดอ่อนก็จะกลายเป็นจุดแข็ง และพลิกวิกฤตก็จะกลายเป็นโอกาส ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ TOWS Matrix สร้างกลยุทธ์ป้องกัน-แก้ปัญหาจากรากเหง้า

ปัจจัยภายใน/ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
โอกาส (Opportunity)	SO: การมีส่วนร่วม/จิตสาธารณะ S: การบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด O: - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และเสริมสร้างจิตสาธารณะ การเป็นพลเมืองที่ดี - การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO: สื่อ/ความเชื่อค่านิยม W: สื่อประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลายครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย O: - การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม - กระแสสังคมที่ให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพ (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)

ปัจจัยภายใน/ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
อุปสรรค (Threat)	ST: การมีส่วนร่วม/การให้โอกาส S: การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี T: สังคมมีเจตคติที่ดีในการให้โอกาสคนด้อยโอกาส (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT: ระบบ/ความเชื่อค่านิยม W: - การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี - การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ - ความต่อเนื่องยืดหยุ่นของแผน/การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย T: - ความเชื่อและค่านิยมที่ผิดสังคมเป็นแบบเรียลไทม์อาจใช้เป็นช่องทางเรียนรู้และเลียนแบบ - การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและค่านิยม - สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ทำให้การวางแผนอยู่ในระดับสูง (กลยุทธ์เชิงรับ)

จากการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix สรุปประเด็นสำคัญในการสร้างกลยุทธ์ได้ 4 เรื่อง คือ การมีจิตสาธารณะ การให้โอกาส ความเชื่อค่านิยม และระบบ นำมาพลิกสร้างกลยุทธ์เชิงรุกขับเคลื่อนงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด

2. การเข้าถึงกรอบคิดกำหนดเป้าหมายสู่ภาพอนาคตหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน

» ถัดไป ศึกษา ทบทวน ทำความเข้าใจ นโยบาย กฎหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนหน่วยงานภาคี พร้อมแนวคิด ทฤษฎี เพื่อกำหนดเป้าหมายสู่ภาพอนาคตภายใต้วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561: 3) ซึ่งสามารถสรุปกรอบคิดที่สำคัญในการบริหารจัดการแผนด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่ความสำเร็จยิ่งขึ้น ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปกรอบคิดสำคัญในการจัดทำแผนด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด

ที่	กรอบคิด	สาระสำคัญ
1.	หลักพุทธธรรม (อริยสัจ 4)	เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) สืบสาวหาสาเหตุ ปัจจัยที่แท้จริง (รากเหง้า) 3) กำหนดเป้าหมายสู่วิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) หาหนทาง/แนวทางแก้ไขปัญหา: สอนให้ทุกคนดำเนินชีวิตบนทางสายกลางทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
2.	ศาสตร์พระราชา	1) หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา คือ การทำงานจะต้องเข้าใจบริบท ข้อจำกัด ประเพณี วัฒนธรรมในพื้นที่ จัดกิจกรรมเข้าถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และพัฒนาแผน/การดำเนินงานให้ดีขึ้นเพื่อสู่เป้าหมาย/วิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งอาศัยความรู้ และคุณธรรม พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงโลก

ที่	กรอบคิด	สาระสำคัญ
3.	วิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix	เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกองค์การว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอะไรบ้าง โดยมองจุดแข็ง-จุดอ่อน และโอกาส-อุปสรรค เป็นเรื่องเดียวกันที่สามารถพลิกกลับสร้างกลยุทธ์เชิงรุกขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การตามที่กำหนดไว้
4.	แนวทางรับมือ VUCA world	เป็นแนวทางรับมือสถานการณ์ความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ ของผู้นำองค์กรมี 4 ประการ คือ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน (Vision) การทำความเข้าใจ (Understanding) ความชัดเจน กระจำ (Clarify) และความว่องไว (Agility)
5.	นโยบายยาเสพติด	เมื่อปี ค.ศ. 2016 UNGASS เปลี่ยนมุมมองปัญหาเสพติดโลกที่สำคัญว่าเป็นเรื่องสุขภาพ ระบบสาธารณสุข การพัฒนา โดยประเทศไทยนำทิศทางนโยบายยาเสพติดโลกมาเป็นทิศทางของนโยบายยาเสพติดของไทยเน้น “ผู้เสพ เป็น ผู้ป่วย” ต้องได้รับการดูแล บำบัดรักษาเสพติด การให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคม
6.	ประมวลกฎหมายยาเสพติด	เน้นการดำเนินการตามกฎหมายตามความเหมาะสมกับพฤติกรรม กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และการให้โอกาสคืนคนดีสู่สังคม
7.	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี	มุ่งเน้นพัฒนาคน เศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
8.	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	1) ฉบับที่ 12 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาเตรียมพร้อมกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง 2) ร่าง ฉบับที่ 13 ส่งเสริมพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะสูงสุดสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควบคู่กับความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม วิจารณ์านานเท่าทัน ยกระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่
9.	นโยบายและแผนระดับชาติ/แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวกับ	2) ร่าง นโยบายและแผนระดับชาติฯ (ด้านยาเสพติด) พ.ศ. 2566 - 2570 - ยุทธศาสตร์การป้องกันยาเสพติด มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน เสริมสร้างการรู้เท่าทันยาเสพติด จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

ที่	กรอบคิด	สาระสำคัญ
	การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด	และพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่าย ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้ง การป้องกันยาเสพติดในสังคมออนไลน์ - ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษายาเสพติดและการฟื้นฟูสภาพทางสังคม มุ่งเน้นส่งเสริมผู้ป่วยยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และพัฒนากระบวนการคัดกรอง บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพทางสังคม 3) แผน 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) - มาตรการป้องกันยาเสพติด เสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดนและการพัฒนาทางเลือก การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม และการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม - มาตรการบำบัดรักษายาเสพติด การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษาและลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด 4) แผนปี พ.ศ. 2565 - มาตรการป้องกันยาเสพติด การสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กเยาวชน กลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนในการเฝ้าระวัง ค้นหา ให้โอกาส ดูแล และช่วยเหลือ - มาตรการบำบัดรักษายาเสพติด มุ่งเน้นนำผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับ การบำบัดรักษาแบบสมัครใจ พัฒนาระบบการจัดการกับผู้เสพเป็นรายบุคคล พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
10.	แผนปฏิบัติการของหน่วยงานภาคีเครือข่าย	หน่วยงานแต่ละหน่วยจะมีเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ การดำเนินงานที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนให้มีศักยภาพ - คุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีมิติการดำเนินงานบางส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย

» **หาจุดร่วม:** จากกรอบคิดทั้ง 10 กรอบ และการทำงานของหน่วยงานภาคีเครือข่ายจะเห็นว่ามีจุดร่วม/เป้าหมายเชื่อมโยงกัน คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ พร้อมพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เป็นกรอบพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ฯ

พอเพียงคืออยู่ได้ด้วยตนเองไม่เบียดเบียนใคร

“คำว่า พอ คนเราถ้าพอในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย พอเพียงอาจมีมาก อาจมีของหรูก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น...”

เศรษฐกิจพอเพียง: หลักการพึ่งตนเอง “ด้านจิตใจ”

“...บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรมและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ...”

(พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร)

3. การพัฒนาแผนกลยุทธ์/แนวทางด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ป้องกันและแก้ปัญหาจากรากเหง้า

3.1 แผนภาพรวม: ถัดไป ศึกษา วิเคราะห์ทำความเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค พร้อมวิเคราะห์เชื่อมโยงกรอบแนวคิด นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน วิสัยทัศน์ สังเคราะห์หรือหลอมรวมทั้งกรอบแนวคิด ศาสตร์ตะวันออก หลักพุทธธรรม ศาสตร์พระราชา กับศาสตร์ตะวันตก วิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix และแนวทางรับมือ VUCA world ต่อยอดความรู้จากภายนอกสู่ภายในใช้ปัญญาคิดพิจารณาความจริงที่แท้แก่นสาระในแต่ละเรื่อง พัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดที่ป้องกันและแก้ปัญหาจากรากเหง้า สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

3.2 แผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ถัดไป วิเคราะห์ สังเคราะห์ กรอบคิด สร้างกลยุทธ์ แนวทาง ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ประกอบด้วย

» วิสัยทัศน์: วิเคราะห์ เชื่อมโยงแก่นความต้องการแท้จริงของชีวิต วิสัยทัศน์ของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดและยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดเป็นภาพอนาคตร่วมกัน คือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิต ภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมพัฒนาประเทศ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

» เป้าหมาย: จากนั้น เชื่อมโยงสภาพปัญหาเสพติด กรอบคิด และนโยบาย ผู้บริหาร กำหนดกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานของแผนด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด แบ่งเป็น ๒ มิติ คือ

1) มิติดน: เด็ก เยาวชน และวัยทำงาน มีภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด (จากสถานการณ์ปัญหาเสพติด)

2) มิติพื้นที่: เพิ่มพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติดในครอบครัว สถานศึกษา สถานประกอบการ ศาสนสถาน ชุมชน และสังคมออนไลน์ (จากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง)

» กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา SWOT, TOWS Matrix และกรอบคิด สังเคราะห์หรือหลอมรวมกำหนดเป็นกลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงานด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม-ศาสตร์พระราช พลิกจุดอ่อน/อุปสรรคสร้างจุดแข็งและโอกาสขับเคลื่อนกลยุทธ์เชิงรุก ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ผลิสร้างกลยุทธ์เชิงรุกด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด

ที่	ประเด็นสำคัญจาก การวิเคราะห์ TOWS Matrix	สังเคราะห์สร้างกลยุทธ์รากเหง้า
1.	ความเชื่อค่านิยม (ปัจจัยบุคคล สร้างภูมิป้องกันภัยจากยาเสพติด)	=> ภูมิป้องกันภัย (มรรค: ทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเอง/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ความรู้ และคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมรับ ความเปลี่ยนแปลงในอนาคต)
2.	ระบบ (ปัจจัยสภาพแวดล้อม สร้างสังคมปลอดภัยจากยาเสพติด)	=> ระบบสุขภาพ/จัดการปัญหาหลังทำดี (มรรค: ทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: คุณธรรม)
3.	การให้โอกาส (ปัจจัยสภาพแวดล้อม สร้างสังคมควบคุมการใช้ยา)	=> คืนคนดีสู่สังคมหลังพอดี (มรรค: ทำดีเป็นประโยชน์ผู้อื่น/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: พอประมาณ มีเหตุผล)
4.	จิตสาธารณะ (ปัจจัยบุคคล สร้างสภาพแวดล้อมควบคุม การเข้าถึงด้วยยาเสพติด)	=> การทำงานเครือข่ายจิตสาธารณะพลังเมตตาดี (มรรค: ทำดีเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: คุณธรรม)

จากตารางสังเคราะห์สร้างกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดจากรากเหง้าสามารถกำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกพลัง “4 สร้างดี” ดังนี้

1) กลยุทธ์ภูมิป้องกันภัย

แนวทาง: การเสริมสร้าง สนับสนุน การรับรู้ รู้คิด รู้ทัน มีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะสังคม ปลอดภัยจากยาเสพติดด้วยพลังบวกดี

2) กลยุทธ์ระบบพลังทำดีจัดการปัญหา

แนวทาง: การเสริมสร้าง พัฒนา ระบบสุขภาพ เฝ้าระวัง ป้องกัน และจัดการปัญหา ยาเสพติดในครอบครัว สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานพยาบาล ศาสนสถาน ชุมชน หน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และสังคมออนไลน์ ที่เข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ เข้าถึงความต้องการแท้จริง เพื่อพัฒนาการดำเนินการป้องกันและจัดการปัญหา ยาเสพติด ด้วยพลังทำดี

3) กลยุทธ์การให้โอกาสพลังพหุติคนดีสู่สังคม

แนวทาง: การส่งเสริม สนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ การให้โอกาสผู้หลงผิด เสพยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมพัฒนาคุณภาพชีวิต-เรียน-อาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ด้วยพลัง พหุติในชีวิต โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนทุกคนในสังคม

4) กลยุทธ์การทำงานเครือข่ายพลังเมตตาดี

แนวทาง: การเสริมสร้าง พัฒนา ผนึกกำลังการทำงานเครือข่าย บูรณาการ หน่วยงานในพื้นที่ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยจิตสาธารณะ เมตตาปรารถนาดีต่อกัน

» กลไกการดำเนินงาน

จากกลยุทธ์/แนวทางของแผนด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมกับ ศาสตร์พระราชา มีกลไกการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในลักษณะ 3 เสา คือ

1) กลไกหน่วยงานภาครัฐ ให้ระบุนหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก และหน่วยงาน ที่สนับสนุน

2) กลไกหน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีทั้งที่ต้องปฏิบัติตาม กฎหมายยาเสพติด และสมัครใจมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3) กลไกหน่วยงานภาคประชาชน เครือข่าย รวมทั้งองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร (NGO)

4) ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน และวัยทำงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่พนักงาน ลูกจ้างในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ภาคประชาชน เครือข่าย และ NGO ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านชีวิต-เรียน-การทำงาน ให้กับประชาชนทุกคนในสังคมไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวยาเสพติด

» โครงการที่สำคัญ ศึกษา วิเคราะห์ เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวม โดยมีโครงการที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1) โครงการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มเด็ก เยาวชน และวัยทำงาน)

2) โครงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด (การสร้างระบบจัดการปัญหา กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ การสร้างโอกาสคืนคนดีสู่สังคม และการสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม)

» งบประมาณ ในการจัดสรรงบประมาณควรยึดหลักความคุ้มค่า รวดเร็ว และจิตสาธารณะทำงานเพื่อส่วนร่วม

» ตัวชี้วัด การกำหนดตัวชี้วัดควรมีทั้งเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และเชิงผลกระทบ

1) เชิงคุณภาพ: ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีภูมิคุ้มกัน คุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยยาเสพติด

2) เชิงปริมาณ

- สัดส่วนของประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติดเพิ่มขึ้นทุกปี

- ร้อยละของประชากรเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือกลับไปเสพซ้ำในสัดส่วนที่ลดลงจากปีงบประมาณก่อนเฉลี่ยย้อนหลัง

3) เชิงผลกระทบ: ประชาชนมีความสุข ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

4. การสร้างพัฒนาระบบด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด ถัดไป คือ ศึกษา วิเคราะห์ทำความเข้าใจการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่มีภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด ซึ่งจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา สามารถสรุประบบที่ช่วยให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่ความสำเร็จต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนี้

» **ระบบพลังบวกดี:** การสร้าง พัฒนา สื่อ คู่มือ หลักสูตรการเรียนการสอน E-learning เสริมสร้างการรู้คิด รู้ทัน มีทักษะชีวิต อาชีพ และสังคม พลังบวกและดี ปลอดภัยยาเสพติด ผ่านช่องทาง กลไก ที่เหมาะสม และทันสมัย อย่างต่อเนื่อง

» **ระบบพลังทำดี:** การสร้าง พัฒนา ระบบสุขภาพ กระบวนการจัดการ ปัญหายาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ป้องกัน และจัดการปัญหายาเสพติด ในครอบครัว สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานพยาบาล ศาสนสถาน ชุมชน และสถาบัน/หน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ พร้อมช่องทางสังคมออนไลน์ทำดีต่อตนเอง และสังคมอย่างต่อเนื่อง

» **ระบบพลังพอดี:** การส่งเสริม การให้โอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิต-เรียน-อาชีพ กับผู้หลงผิดเสพยาเสพติด ที่ตอบโจทย์ความต้องการแท้จริงของชีวิต ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอดีในชีวิตอย่างต่อเนื่อง

» **ระบบพลังเมตตาดี:** การสร้างพัฒนากลไก/เครือข่ายทำงานจิตสาธารณะ เมตตาปรารถนาดีกับทุกคนดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

5. การขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ: คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

สุดท้ายเพื่อให้แผนกลยุทธ์เป็นไปตามวิสัยทัศน์เป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงมีการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติมุ่งเข้าถึงสภาพอนาคตจริงร่วมกันของกลไกหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกองคาพยพ ดังนี้

1) กลไกหน่วยงานภาครัฐ

- หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ส่งเสริมกลไกหน่วยงานความรับผิดชอบในพื้นที่

(1) รณรงค์สร้างการรับรู้ รู้คิด รู้ทัน มีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะสังคมปลอดภัยจากยาเสพติดด้วยพลังบวกดีกับกลุ่มเป้าหมาย ผ่านช่อง กลไก ที่เหมาะสมหลากหลาย และทันสมัย

(2) ส่งเสริม พัฒนา ระบบสุขภาพ การมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ป้องกัน และจัดการปัญหาเสติดกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ และทางสังคมออนไลน์ ด้วยพลังทำดี

(3) ส่งเสริม สนับสนุนการให้โอกาสผู้หลงผิดเสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมพัฒนาคุณภาพชีวิต-เรียน-อาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลด้วยพลังพอดีในชีวิตโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนทุกคนในสังคม

(4) เสริมสร้างพัฒนาการทำงานเครือข่าย บูรณาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยจิตสาธารณะเมตตาปรารถนาดีกับทุกคน

- หน่วยงานที่สนับสนุน

สนับสนุน/หนุนเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด “4 สร้างดี” กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

2) กลไกหน่วยงานภาคเอกชน/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร่วมดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด “4 สร้างดี” กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

3) กลไกหน่วยงานภาคประชาชน เครือข่าย และ NGO ผนึกพลังทำงาน เครือข่ายดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ ยาเสพติด “4 สร้างดี” กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

4) ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน และวัยทำงาน ดำเนินชีวิต-เรียน-งาน สร้างพลัง “4 สร้างดี” เสริมภูมิป้องกันพลังบวกดีให้กับตนเองและเพื่อน มีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ป้องกัน จัดการปัญหาเสพติดกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ด้วยพลังทำดี พัฒนาคุณภาพ ชีวิต-เรียน-งาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลังพอดีในชีวิต พร้อมให้การยอมรับ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และชวนเพื่อนหรือคนรอบข้างที่หลงผิดยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดกลับใจเป็นคนดี และมีส่วนร่วมผนึกพลังทำงานเครือข่ายดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายด้วยจิตสาธารณะเมตตาปรารถนาดีกับทุกคนอย่างต่อเนื่อง

"กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ วิเคราะห์รากเหง้า กำหนดภาพอนาคต พัฒนากลยุทธ์"

"กลยุทธ์พลัง...บวกดี ทำดี พอดี เมตตาดี ป้อง-แก้ตอบโจทย์พื้นที่"

ปัจจัยความสำเร็จ

จากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่มีปัจจัยสู่ความสำเร็จ โดยหน่วยงานภาคีเครือข่ายจะต้อง...

1. **เข้าใจทุกซ์-สมุทัย:** มีการศึกษาทำความเข้าใจสภาพความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ ของปัญหาเสพติดในพื้นที่ พร้อมสืบสาวหาสาเหตุ ปัจจัย ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดนั้นจากรากเหง้า

2. เข้าถึงนิรโรค: มีการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนเข้าถึงวิสัยทัศน์หรือภาพอนาคตการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน คือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. พัฒนามรรค: มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แนวทาง ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายจากรากเหง้า พร้อมบูรณาการงานในพื้นที่ สร้างพัฒนาระบบการทำงานสู่ความสำเร็จต่อเนื่องและยั่งยืน

**"ปัจจัยความสำเร็จ
เข้าใจทุกข-สมุทัย เข้าถึงนิรโรค พัฒนามรรค"**

เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ดี

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แผนกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่นี้ จะเห็นว่าเทคนิคที่ทำให้การจัดทำแผนกลยุทธ์มุ่งสู่ความสำเร็จดียิ่ง ดังนี้

1. การวิเคราะห์กลยุทธ์รากเหง้า

การวิเคราะห์จัดทำแผนกลยุทธ์ แนวทาง จากรากเหง้า เริ่มจากศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจสภาพปัญหา สืบสาวหาสาเหตุ ปัจจัย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดเป้าหมาย ภาพอนาคต กลยุทธ์ แนวทาง ตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่ พร้อมสร้างพัฒนาระบบจัดการปัญหาสู่ความสำเร็จต่อเนื่องและยั่งยืน

2. การบูรณาการสู่ภาพอนาคต

การวิเคราะห์ บูรณาการ เชื่อมโยงหาจุดร่วมกรอบแนวคิด นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนหน่วยงานภาคีเครือข่าย พร้อมทั้งกฎหมาย ประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ แนวทาง ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด สู่ภาพอนาคตหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3. การจัดทำกลยุทธ์ที่มีกระบวนการ/แผนกลยุทธ์ แนวทางเป็นลำดับขั้น

การจัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีกระบวนการ/กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติดเป็นลำดับขั้น เริ่มจาก

- 1) การศึกษา ทบทวน ทำความเข้าใจสภาพปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ ปัจจัย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และ TOWS Matrix เพื่อสร้างกลยุทธ์
- 2) การวิเคราะห์เชื่อมโยงกรอบคิดหาจุดร่วมกำหนดเป้าหมายสู่ภาพอนาคตร่วมกัน
- 3) การพัฒนาแผนกลยุทธ์ แนวทาง และสร้างพัฒนาระบบ/กลไก การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยกลยุทธ์ และแนวทางมีการดำเนินงานเป็นลำดับขั้น เริ่มจาก การเสริมสร้างภูมิพลังบวกดี การสร้างพัฒนาระบบพลังทำดีจัดการปัญหา การเสริมสร้างการให้โอกาสพลังพอดี คืนคนดีสู่สังคม และการสร้างพัฒนาการทำงานเครือข่ายพลังเมตตาดี

"เทคนิค => สร้างกลยุทธ์รากแก้ว สู่ภาพอนาคตร่วมกัน เป็นลำดับขั้น"

บทส่งท้าย

จากแผนกลยุทธ์องค์ความรู้ใหม่นี้ มุ่งหวังให้ในระยะต่อไป **เชิงนโยบาย** สนับสนุนขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์ด้านลดอุปสงค์ยาเสพติด “4 สร้างดี” สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ **เชิงปฏิบัติ** หน่วยงานภาคีเครือข่าย เด็ก เยาวชน และวัยทำงานปรับใช้กลยุทธ์/แนวทาง “4 สร้างดี” ให้เหมาะกับบริบทของตน และพัฒนาต่อยอดสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่ากับตนเองและสังคม เพิ่มพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด และ**เชิงการพัฒนา** ศึกษาและจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาในมิติอื่น โดยสืบสานหลักคำสอนทางศาสนา และต่อยอดศาสตร์พระราชา พร้อมพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

"มูวณิกพลังแผนกลยุทธ์ '4 สร้างดี' "

พัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่ากับสังคมปลอดภัยยาเสพติด"

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา...สิ่งที่เขาต้องการ

“เราทำให้ชาวบ้านในสิ่งที่เขาต้องการ ไม่ใช่ยัดเยียดอะไรให้ไปก็ไม่รู้ มันก็เปล่าประโยชน์”

(พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร)

เมตตาดี

“เมตตาดี คุณกว้างขวางนัก หาขอบเขตมิได้ ทุกคนมีสิทธิ์จะแผ่เมตตาให้ทุกคนทุกชีวิตได้

และทุกคนมีสิทธิ์รับเมตตาจากทุกคนได้ เมตตาที่แท้จริงไม่มีขอบเขต

คือไม่เลือกผู้รับ ไม่เลือกของเราของเขา ไม่เลือกชาติ ศาสนา และไม่เลือกมิตรศัตรู”

(สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก)

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด. (2564, พฤศจิกายน 8).

ราชกิจจานุเบกษา, 138 (ตอนที่ 73 ก).

พุทธทาส อินทปัญโญ. (2549). *คู่มือมนุษย์ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ตาตา ปับลิเคชั่น จำกัด.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ (Organization and Management)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูน ปับลิชชิง จำกัด.

สมชัย ศรีสุทธิยากร. “Management Tools”. (23-26 ก.ย. 2561). *ฐานเศรษฐกิจ*, ฉ. 3403, น. 6.

สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. (2559). *การปรับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ ประชากรรัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559 - 2560*.

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (ม.ป.ป.) *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร : เพื่อสร้างและรักษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันไว้ให้ยั่งยืนในโกลบอลไลเซชั่น*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีวีแอลการพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 - 2565*.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565*.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2565). *ร่างนโยบาย*

และแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *การทรงงาน พัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2565*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *เรียนรู้ หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 “พลิกโฉมประเทศสู่ เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)*.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *เอกสารนำเสนอ การระดมความคิดเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน*.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580*.

ศศิมา สุขสว่าง. (2560). “VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้ในยุคใหม่”. www.sasimasuk.com สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2563.

WIKIPEDIA. (2020). *VUCA is an acronym*. [https://en.wikipedia.org/wiki/Volatility, uncertainty, complexity and ambiguity](https://en.wikipedia.org/wiki/Volatility,_uncertainty,_complexity_and_ambiguity) สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2563.

วิเคราะห์ รากเหง้า เชื่อมโยงพัฒนา
กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์สู่ภาพอนาคต
ที่เป็นจริง

(พิศมัย ทองเที่ยง, 08.10.2564)

คลังองค์ความรู้-พิศมัย

เข้าใจ เข้าถึง จัดทำแผนที่สร้างคุณค่า
พัฒนาประเทศมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ติดตามผลงาน ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี <https://dl.moralcenter.or.th>
และ App. Moral Touch ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)